

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการกระทำความผิดทางอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า

นางสาวอรทัย ตันตพรประสาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะนิติศาสตร์ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

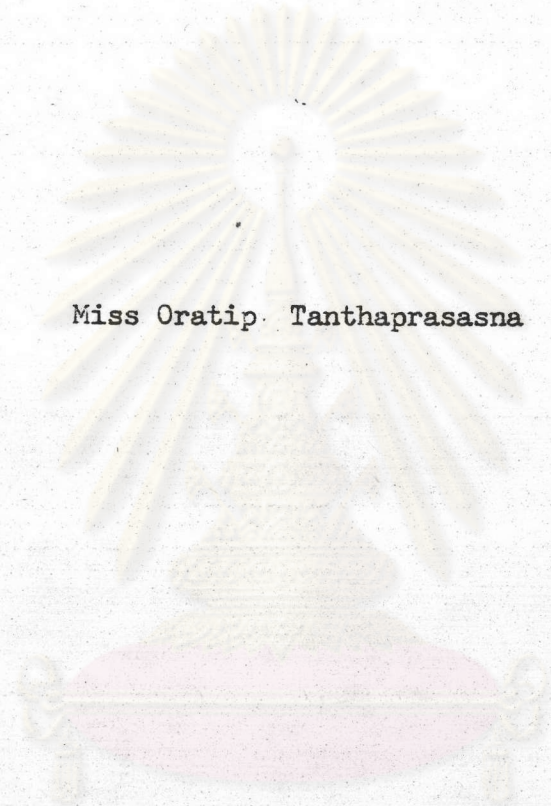
ISBN 974-568-124-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012692

110295100

PROBLEMS OF LAW ENFORCEMENT ON TRADE MARKS OFFENCES

Miss Oratip Tanthaprasasna

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการกระทำผิดทาง

อาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า

โดย

นางสาวอรทิพย์ ตันตประศาสน์

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพานิต เกตสมเกียรติ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรุธา วัฒนะชีวะกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จชัยย์ สุภผลศิริ)

..... กรรมการ
(อาจารย์บรรยง พวงราช)

..... กรรมการ
(อาจารย์บุญมา เตชะวณิช)

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการกระทำความผิด
ทางอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า

ชื่อนิสิต

นางสาวอรทัย คັນทประศาสน์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส

ภาควิชา

นิติศาสตร์

ปีการศึกษา

2529

บทคัดย่อ

จากการที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในปัจจุบันนี้มีการปลอม เลียน เครื่องหมายการค้า หรือนำเอาเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นมาใช้กับสินค้าของตนโดยไม่ชอบอย่างแพร่หลาย และนับวันการกระทำเช่นนี้จะยังแผ่วงขยายกว้างออกไปเรื่อย ๆ โดยไม่หยุดยั้ง ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีกฎหมายอาญาที่กำหนดให้การกระทำที่เข้าลักษณะการปลอม เลียน หรือนำเอาเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นมาใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติไว้ในลักษณะ 8 ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการค้า มาตรา 270 - 275 ซึ่งครอบคลุมความผิดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าหลายประการด้วยกัน จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาวิเคราะห์ว่าเหตุใดการกำราบปราบปรามการกระทำความผิดเช่นนี้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การบังคับใช้กฎหมายอาญาในส่วนนี้ จึงไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะระงับยับยั้งการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ได้

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์หลักที่จะทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ค้นหาปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งบ่งชี้ถึงสาเหตุและความสำคัญแห่งปัญหานั้น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการหาหนทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายในความผิดทางอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าให้ลดน้อยลงหรือไม่ให้เกิดขึ้นอีก

วิธีการศึกษาที่ใช้ในวิทยานิพนธ์นี้ คือ การวิจัยเอกสารโดยทำการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ วารสาร บทความต่าง ๆ รวมทั้งคำวินิจฉัยคณะกรรมการเครื่องหมายการค้า คำพิพากษาศาลฎีกา ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรของรัฐบางท่าน รวมทั้งนักกฎหมายและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นเพื่อให้ทราบถึงปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายอาญาในการกระทำผิดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า

ผลของการศึกษาวิจัยนี้ คือ ได้พบปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายทางอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าดังต่อไปนี้คือ

1. ปัญหาด้านบทบัญญัติของกฎหมาย พบว่าถ้อยคำในตัวบทกฎหมายคลุมเครือทำให้เกิดการตีความไขว้เขวไปจากเจตนารมณ์ของกฎหมาย กฎหมายบางส่วนล้าสมัย ทำให้การบังคับใช้ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงทางเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน การกระทำผิดบางประการไม่มีกฎหมายบังคับในทางอาญาเพื่อลงโทษผู้กระทำผิด

2. ปัญหาด้านองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมาย พบปัญหาที่เกิดจากการที่บุคคลากรในองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายด้านนี้ ตำรวจขาดประสบการณ์ ความชำนาญในการสอบสวนการกระทำผิดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า ขาดงบประมาณในการช่วยส่งเสริมด้านอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ และอัตรากำลังคน นอกจากนี้ บุคคลากรในองค์กรของรัฐเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติไปในทางเห็นอกเห็นใจผู้กระทำผิดในเรื่องนี้อยู่มาก อันเนื่องมาจากลักษณะความผิดในเรื่องนี้ เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มองไม่เห็นถึงความผิดเด่นชัดในตัว และจะส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนรวม และเศรษฐกิจของชาติต่อไปในอนาคต รวมทั้งยังขาดการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลในเรื่องนี้อีกด้วย

3. ด้านตัวเจ้าของเครื่องหมายการค้า ปัญหาที่ค้นพบคือ การที่เจ้าของเครื่องหมายการค้าบางคนรู้เห็นเป็นใจกับผู้กระทำความผิดโดยได้รับประโยชน์ตอบแทน บางรายไม่ตระหนักถึงผลกระทบกระเทือนอันเกิดจากการที่เครื่องหมายการค้าของตนถูกปลอม นอกจากนี้ยังเป็นเพราะต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากในการสืบเสาะติดตามหาแหล่งปลอมดังกล่าว ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะเป็นอาชญากรรมที่มีการกระทำร่วมกันหลายฝ่ายเป็นขบวนการที่สลับซับซ้อน

4. ปัญหาด้านทัศนคติของประชาชนผู้บริโภค พบว่าประชาชนผู้บริโภคมองไม่เห็นถึงความร้ายแรงที่จะได้รับจากอาชญากรรมประเภทนี้ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในคว้บกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ รวมทั้งไม่ตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของเครื่องหมายการค้าในฐานะ เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง กลับเป็นผู้ให้ความเห็นอกเห็นใจช่วยเหลือสนับสนุนผู้กระทำความผิดมากกว่าจะช่วยสอดส่อง เป็นหูเป็นตา หรือเป็นพยานให้ตำรวจ

5. ปัญหาด้านนโยบายของรัฐ พบว่ารัฐยังไม่มึนนโยบายเป้าหมายเด่นชัดในการควบคุมปราบปรามกลางผู้กระทำความผิดในเรื่องนี้ อย่างเข้มงวดกวดขัน เพราะเห็นว่ามิได้กระทบกระเทือนส่งผลร้ายแรงต่อประชาชนโดยตรง ทั้งยังขาดงบประมาณในการเพิ่มเติมอัตราค่าล้างเจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในการปราบปรามอาชญากรรมด้านนี้ อีกด้วย เป็นต้น

ปัญหาทั้งหลายดังกล่าวข้างต้น ล้วนเป็นอุปสรรคก่อกวนมิให้การบังคับใช้กฎหมายทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้ามีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการขจัดและปราบปรามการกระทำความผิดเหล่านี้ให้ลดน้อยถอยลงและหมดไปจากสังคม วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงปัญหาดังกล่าวไว้แล้ว

Thesis Title	Problems of Law Enforcement on Trade Marks Offences.
Name	Miss Oratip Tanthaprasasna
Thesis Adviser	Associate Professor Viraphong Boonyobhas
Department	Law
Academic Year	1986

ABSTRACT

As a matter of fact, forging and imitating other person's registered trade marks are widely spread out. Although there are legal measures against these offences which are provided in Title 8, Offence relating to trade, sections 270-275 but the number of the said offences are still on increase. Consequencely, the measures on law enforcement on this aspect should be criticized.

This thesis focuses on the causes of trade marks offences which will be brought into using for sufficient law enforcement.

The methodology of study in this thesis is collected from data in text books, journals, decisions of Trade-Mark Commissions, the decisions of the Supreme Court and also the interviews with experts and specialists on this question.

The results from researches show that the problems of law enforcement on this matter come from :

1. Problems from legal provisions. The writer has found

that the wordings in legal provisions are not clear enough so the interpretation is not directly made according to the merit of law.

2. Problems from law enforcement agencies. The writer has found that most of the law enforcers lack experience in investigating the trade marks offences. The various problems of law enforcement agencies are also problems of the budgets, instruments, specialists and the number of law enforcers as well as the co-operation between private and public agencies. Furthermore, the nature of this offence is economic crimes, so it cannot be clearly identified as street crimes.

3. Problems from the owners of the trade marks. The writer has found that some owners co-operate with the commission of the offenders in trade marks offences by having some returns. Some owners are apathetic at the commission of offences.

4. Problems from the opinions of the consumers. It has been found by the writer that most consumers think that this is not a serious offence and do not understand the nature of trade marks.

5. Problems from State Policy. The writer has also found that the state policy in the enforcement of economic crimes and street crimes are different and most of the state agencies lack budget and sufficient instruments.

These problems are obstrucles to law enforcement of these offences, so this thesis tries to find measures to solve these problems.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ของท่านรองศาสตราจารย์
ประสิทธิ์ โหมวิไลกุล ที่ได้กรุณาชี้แนวทางในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนจึงขอกราบ
ขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุผานิต เกิดสมเกียรติ ที่ได้กรุณาเข้าเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน
ในครั้งนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโยภาส ที่ได้กรุณา
รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและสละเวลาอันมีค่าของท่านในการให้คำแนะนำปรึกษา ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัชชัย คุณผลศิริ ที่ได้กรุณา
ร่วมเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน และยังได้กรุณาช่วยเหลือในการตรวจแก้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์มูรธา วัฒนชีวะกุล ที่นอกจาก
จะได้ให้ความกรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนแล้ว ยังได้ให้คำแนะนำ ให้แนว
ทางในการเขียนและข้อคิดในแง่มุมต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนอย่างมาก

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์บุญมา เตชะวิชิ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำ
และคำปรึกษา คอยให้ความกระจ่างในเรื่องกฎหมายเครื่องหมายการค้าแก่ผู้เขียนตลอดมา
ทั้งยังได้กรุณาชี้แนะจัดหาหนังสือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ รวมทั้งร่วมเป็นคณะกรรมการ
สอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์บรรจง พวงราช ที่ได้กรุณาร่วมเป็นคณะ
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ของผู้เขียน และยังได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเขียน
วิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จลงได้

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบุคคลที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้เขียนคือ บิดา มารดา ของผู้เขียนเอง ที่คอยให้กำลังใจและให้ความสนับสนุนในด้านต่าง ๆ แก่ผู้เขียนไว้ ณ โอกาสนี้

อรทัย คณฺพประศาสน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ฎ
บทนำ	1
บทที่ 1 บททั่วไป	14
1.1 ประวัติความเป็นมาของเครื่องหมายการค้า	14
1.2 ประวัติของเครื่องหมายการค้าในประเทศไทย	22
1.3 ระบบการได้สิทธิในเครื่องหมายการค้า	24
1.4 แนวความคิดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า	27
1.4.1 กฎหมายเครื่องหมายการค้าคุ้มครองใคร เป็นหลัก	27
1.4.2 เครื่องหมายการค้าควรเป็นสิ่งแสดงถึงแหล่ง ที่มาของสินค้าหรือเป็นสิ่งที่ใช้เพื่อแสดงคุณภาพ ของสินค้าที่ใช้	32
1.5 ความหมายของเครื่องหมายการค้า	36
1.6 ผู้ใดเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า	48
1.7 เครื่องหมายการค้าที่อาจจดทะเบียนได้	52
- หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความเหมือนคล้ายจนนับเป็น การลวงสาธารณชน	57
- การจดทะเบียนซ้ำซ้อน	65
1.8 ผลแห่งการจดทะเบียน	68
- สิทธิของเจ้าของเครื่องหมายการค้าที่ยังไม่ได้จดทะเบียน	69
- บทลงโทษทางอาญาตามพระราชบัญญัติเครื่องหมาย การค้า มาตรา 45	70

	หน้า
บทที่ 2 ปัญหากฎหมายสารบัญญัติเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า	71
2.1 ความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้า	71
2.1.1 ปลอมเครื่องหมายการค้า - ความหมาย	71
2.1.2 เครื่องหมายการค้าของผู้อื่น	81
2.1.3 จดทะเบียนแล้วไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายใน หรือภายนอกราชอาณาจักร	83
2.1.4 เจตนา	94
2.2 ความผิดฐานเลียนเครื่องหมายการค้า	111
2.2.1 เลียนเครื่องหมายการค้า - ความหมาย	111
2.2.2 เจตนาเพื่อให้หลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้า ของผู้อื่น	114
2.2.3 จดทะเบียนแล้วไม่ว่าจะได้จดทะเบียนภายในหรือ ภายนอกราชอาณาจักร	123
2.3 ความผิดฐานนำไปใช้	123
2.4 ความผิดฐานนำเข้าไปในราชอาณาจักร จำหน่าย และเสนอ จำหน่าย	130
2.5 ปัญหาการบังคับใช้อันเกิดจากตัวบทกฎหมายนี้	133
1. กฎหมายไม่ชัดเจน เปิดโอกาสให้ตีความทำให้เกิด การไขว้เขว	134
2. กฎหมายล้าสมัย	136
3. ไม่มีกฎหมายบังคับทางอาญาในการลงโทษการกระทำ ความผิดนี้	140
4. กฎหมายมีอยู่แต่บังคับใช้ไม่ได้ตามเจตนารมณ์ของ กฎหมาย	140

	หน้า
บทที่ 3 ปัญหากฎหมายวิธีสบัญญัติและองค์กรที่เกี่ยวข้อง	142
3.1 ปัญหากฎหมายวิธีสบัญญัติ	142
3.1.1 ผู้เสียหาย การร้องทุกข์ และผู้มีอำนาจฟ้องคดี ต่อศาล	142
3.1.2 การจับกุมและการสอบสวนความผิดทางอาญา เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า	146
- การจับ	146
- การสอบสวน	148
3.1.3 เขตอำนาจศาล - อำนาจศาลในการดำเนินคดี	150
3.1.4 การใช้ดุลพินิจของศาลและหลักเกณฑ์ในการรับฟัง พยานหลักฐาน	154
3.1.5 ของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับเครื่องหมาย การค้า	159
3.1.6 ปัญหาหน้าที่นำสืบและภาระการพิสูจน์	161
3.2 ปัญหาองค์กรที่เกี่ยวข้อง	164
3.2.1 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในแง่นโยบายของรัฐ	164
3.2.2 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในแง่ของสาธารณชน ผู้บริโภคน	189
3.2.3 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในแง่ตัวเจ้าของเครื่อง หมายการค้าเอง	195
3.2.4 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในแง่ตัวผู้กระทำผิด และลักษณะการกระทำผิด	198
3.2.5 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในแง่องค์กรและ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	203

	3.2.5.1 ปัญหาด้านตำรวจ	204
	3.2.5.2 ปัญหาด้านเจ้าหน้าที่บริหารงาน ทะเบียนเครื่องหมายการค้า	214
	3.2.5.3 ปัญหาด้านศาล	219
	3.2.5.4 ปัญหาด้านอัยการ	223
บทที่ 4	แนวทางแก้ไขปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายในการกระทำความ ผิดทางอาญาเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้า	226
4.1	แนวทางแก้ปัญหาคำอธิบายบังคับใช้บังคับใช้กฎหมาย ในแง่ตัวบทกฎหมาย	226
4.1.1	ปรับปรุงกฎหมายในส่วนที่คลุมเครือให้ชัดเจนขึ้น	227
4.1.2	ปรับปรุงกฎหมายใหม่สภาพบังคับสอดคล้องกับความ เป็นจริงทางเศรษฐกิจ	229
4.1.3	ปรับปรุงกฎหมายในส่วนอาญาให้สอดคล้องกับ หลักสัญชาติและหลักดินแดน	233
4.1.4	ปรับปรุงใหม่กฎหมายเน้นอนุกรรมการใช้เครื่อง หมายในลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการค้า ...	234
4.1.5	แนวทางแก้ไขกฎหมายกรณีมีบัญญัติไว้แล้วแต่ไม่ สามารถบังคับใช้ได้สมควรเจตนากรม	234
4.1.6	คำานกฎหมายวิธีสบัญญัติ	240
4.2	แนวทางแก้ปัญหาคำอธิบาย	241
4.3	แนวทางแก้ปัญหาคำอธิบายของประชาชน	245
4.4	แนวทางแก้ปัญหาคำอธิบายในแง่องค์กร และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐ ที่เกี่ยวข้อง	246
4.5	แนวทางแก้ปัญหาคำอธิบายในแง่เจ้าของเครื่องหมายการค้า	247

	ฉ หน้า
4.6 แนวทางแก้ปัญหาในด้านการร่วมมือระหว่างประเทศ	252
4.7 แนวทางแก้ปัญหาในส่วนของการบริหารงานทะเบียน เครื่องหมายการค้า	252
4.8 แนวทางแก้ปัญหาในแง่แนวนโยบายของรัฐ	254
บทที่ 5 สรุป	267
บรรณานุกรม	285
ภาคผนวก	291
ประวัติผู้เขียน	335

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย